

6- MAVZU: TARBIYA JARAYONINING MOHIYATI VA MAZMUNI HAMDA QONUNIYATLARI VA TAMOYILLARI. TARBIYANING UMUMIY METODLARI.

Reja:

1. Tarbiya nazariyasining mohiyati va tavsifi.
2. Tarbiya tamoyillari.
3. Tarbiya qonuniyatatlari.
4. Tarbiyaning umumiy metodlari.

1-topshiriq. “Tarbiya jarayonining mohiyati va mazmuni hamda qonuniyatatlari va tamoyillari” mavzusiga oid blits savollar.

1. Tarbiya jarayonining mohiyatini izohlab bering.
2. Tarbiyaga har tomonlama yondashish bilan muvaffaqiyatli tarzda, ilmity tahlil qilish mumkinmi izohlang.
3. Shaxs tarbiyaning natijasi sifatida shakllanadigan ijtimoiylashuv jarayonini tavsiflang
4. Tarbiya jarayonida shaxsning yaxlit ravishda rivojlanishini izohlang.
5. Tarbiya tamoyili va qonuniyatlarini mohiyatini izohlab bering.

2-topshiriq. Mavzu yuzasidan nostandard testlar.

To‘g‘ri ta’rif bilan juftlang.

1.	Tarbiya	A	bu bir tomondan, ijtimoiy hodisa sifatida tarbiyaning xususiyatlari, ikkinchi tomondan, shaxsning rivojlanishi bilan bog‘liq bo‘lgan barqaror aloqalar.
2.	Tarbiya mazmuni	B	har tomonlama barkamol shaxsni shakllantirish.
3.	Tarbiyaning maqsadi	C	bu tarbiyaviy ishning yo‘nalishiga, mazmuniga, metodlari va tashkil etilishiga, tarbiya jarayonining ishtirokchilari orasidagi munosabatlarga qo‘yiladigan asosiy talablar ifodalanadigan dastlabki qoidalardir.
4.	Tarbiya qonuniyatatlari	D	pedagogik jarayon sharoitida ta’lim maqsadini amalga oshirish uchun pedagog va tarbiyalanuvchilarning maxsus tashkil etilgan faoliyati tushuniladi.
5.	Tarbiya tamoyillari	E	qo‘yilgan maqsad va vazifalar bilan bog‘liqlikda ta’lim oluvchilarning egallashi lozim bo‘lgan bilim, malaka, e’tiqod, shaxs sifati va xarakteri, xulq-atvor tizimi tushuniladi.

Javob	1-	2-	3-	4-	5-

3-topshiriq. Tarbiyaning umumiy vazifalari va o‘ziga xos xususiyatlarini ajrating, mos raqamlarni jadvalning javob raqamlari qismiga yozing.

1) jamiyat a’zolarining maqsadga yo‘naltirilgan rivojlanishi hamda ularning qator ehtiyojlarini qondirish uchun shart-sharoit yaratish; 2) maqsadga yo‘naltirilganligi;

3) ko‘p qirrali jarayon; 4) jamiyat rivoji uchun zarur bo‘lgan ijtimoiy madaniyatga mos etarlicha hajmdagi “inson kapitali”ni tayyorlash; 5) madaniyatlarni uzatib turish orqali ijtimoiy hayotning barqarorligini ta’minlash; 6) uzoq muddat davom etishi; 7) uzlucksizligi; 8) yaxlitligi; 9) ma’lum jins yoshi va ijtimoiy-kasbiy guruhlarning qiziqishlarini hisobga olgan holda ijtimoiy munosabatlar doirasida jamiyat a’zolarining harakatini tartibga solish; 10) variativligi; 11) natijalarning oldindan aniqlanmasligi; 12) ikki tomonlamalilik;

Nomi	Javob raqami
Tarbiyaning umumiy vazifalari	
Tarbiyaning o‘ziga xos xususiyatlari	

4-topshiriq. Tarbiya qonuniyatları va tamoyillarini ajrating, mos raqamlarni jadvalning javob raqamlari qismiga yozing.

- 1) ijtimoiy muhitning ob’ektiv va sub’ektiv omillariga bog‘liqligi;
- 2) maqsadga qaratilganligi va g‘oyaviy yo‘nalganligi;
- 3) tarbiyaning insonparvarlashuvi;
- 4) tarbiyaning shaxsning rivojlanishi bilan birligi va o‘zaro bog‘liqligi;
- 5) faoliyat va munosabatni e’tirof etish shaxsning ijtimoiy qimmatli fazilatlarini shakllantirishning negizi va asosiy manbai;
- 6) tarbiyaning hayot, mehnat bilan bog‘liqligi;
- 7) tarbiyaga yaxlit(kompleks) yondashuv;
- 8) tarbiyalanuvchilarning o‘zaro tarbiyaviy ta’siri, o‘zaro munosabatlari hamda faol faoliyati o‘rtasidagi bog‘lanish;
- 9) tarbiya va o‘zini-o‘zi tarbiyalashning intensivligi;
- 10) jamoada tarbiyalash va jamoaga suyanib ish ko‘rish;
- 11) shaxsga talabchanlik bilan hurmatni birga qo‘sib olib borish;
- 12) o‘qituvchilar, jamoat tashkilotlari va oilaning talab hamda tarbiyaviy ta’sirlarining birligi;
- 13) tarbiyalanuvchining “ichki olami”ga ta’sir etishning intensivligi;
- 14) tarbiyalanuvchining yosh va individual xususiyatlarini hisobga olish;
- 15) tarbiya jarayonining tizimligigi va uzlucksizligi;
- 16) tarbiyalanuvchilarda verbal va sensomotor jarayonlarning rivojlanish darajasi va pedagogik ta’sirni hisobga olish.

Nomi	Javob raqami
Tarbiya tamoyillari	
Tarbiya qonuniyatları	